

НАРЕДБА № 1 ОТ 16 АПРИЛ 2007 Г. ЗА ОБСЛЕДВАНЕ НА АВАРИИ В СТРОИТЕЛСТВОТО

*Издадена от Министерството на регионалното развитие и
благоустройството*

Обн. ДВ. бр.36 от 4 Май 2007г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определя редът за обследване на аварията, възникнали по време на строителството, и за ликвидиране на последиците от тях.

(2) Не са предмет на наредбата:

1. аварии на специални обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната;
2. аварии на строежи, въведени в експлоатация по законоустановения ред, или на строежи, завършени до 9 април 1993 г. и невъведени в експлоатация по законоустановения ред, и на търпимите строежи по § 16, ал. 1 от Закона за устройство на територията (ЗУТ).

(3) Обследването на аварии по ал. 2, т. 2 се осъществява по реда на чл. 195 ЗУТ.

Чл. 2. (1) Авария в строителството съгласно действащите в Република България технически нормативни актове е всяко непредвидено разрушаване на строеж, на отделна негова част или инсталация, както и появата на значителни повреди и деформации в него, водещи до опасност за живота и здравето на хората, до нанасяне на увреждания на околната среда и на близкостоящи строежи и части от тях.

(2) Време на строителството е периодът от откриване на строителната площадка и определяне на строителна линия и ниво (датата на заверка на заповедната книга, когато не се изисква откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво) до издаване на разрешение за ползване (удостоверение за въвеждане в експлоатация).

Глава втора. ОБСЛЕДВАНЕ НА АВАРИИТЕ В СТРОИТЕЛСТВОТО

Чл. 3. Органите на Дирекцията за национален строителен контрол (ДНСК) обследват аварии на:

1. незавършени строежи, възникнали по време на строителството;
2. строежи, завършени след 9 април 1993 г. и невъведени в експлоатация по законоустановения ред;
3. съществуващи строежи, настъпили в резултат на ново строителство.

Чл. 4. (1) За всяка авария по чл. 3 строителят незабавно уведомява органите на ДНСК и общината (района) по местонахождение на строежа, съответните органи на Главна дирекция "Национална служба "Гражданска защита", Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда", Национална служба "Пожарна безопасност и защита на населението", а в случай на злополука - органите на спешна медицинска помощ.

(2) Уведомлението за аварията трябва да съдържа данни за наименованието и местонахождението на строежа, за датата и часа на настъпване на аварията, за характера и размерите на аварията, за обстоятелствата, при които е станала, за броя на пострадалите, вероятните причини за аварията, взетите мерки за нейното ограничаване, данни за помощта, която незабавно следва да се окаже, и др.

(3) Строителят незабавно уведомява за аварията и възложителя, лицето, упражняващо строителен надзор, или техническия ръководител за строежите от пета категория, лицето, упражняващо авторски надзор по част "Конструктивна", и координатора по безопасност и здраве, които са длъжни незабавно да се явят на строежа.

(4) Задълженията по ал. 1 - 3 се изпълняват и от всеки друг участник в строителството по ал. 3, който първи констатира аварията.

(5) Уведомлението се извършва по най-бързия възможен начин, допустим по Гражданския процесуален кодекс.

(6) Извън случаите по ал. 1 органите на ДНСК могат да констатират авария в строителството във връзка с проверка, извършвана от тях.

Чл. 5. (1) Участниците в строителството по чл. 4, ал. 3 незабавно след явяването си на строежа, но не по-късно от 24 часа след настъпването на аварията съставят констативен протокол по образец съгласно приложение № 1.

(2) В констативния протокол задължително се вписват:

1. местонахождението, наименованието и предназначението на строежа;

2. датата и часът на настъпване на аварията;

3. състоянието на строежа преди и след аварията, описание на обстоятелствата, при които е настъпила, външните влияния - температура на въздуха, сила на вятъра, дъжд, натоварване от сняг, наводнения, свлачищни или сеизмични въздействия, описание на изпълняваните в близост до аварията строителни работи и др.;

4. разположението на авариралите части от сградата или съоръжението с приложени фотоснимки;

5. предполагаемите причини за аварията;

6. наименованията на юридическите и физическите лица - участници в строителството (възложител, проектант, строител, строителен надзор, технически ръководител, координатор по безопасност и здраве), както и на ползвателите - в случай на авария по чл. 3, т. 3;

7. взетите мерки за ограничаване на аварията;

8. датата на съставяне на протокола, имената, длъжностите и подписите на съставителите.

(3) В случаите по чл. 4, ал. 6 констативният протокол по ал. 1 се съставя от органите на ДНСК и се обявява по реда на ЗУТ.

Чл. 6. Съставеният констативен протокол се изпраща от възложителя на ДНСК, на съответните РДНСК и община (район) по местонахождението на строежа и на застрахователите в еднодневен срок от съставянето му, като един екземпляр остава за участниците в строителството, а в случай на авария по чл. 3, т. 3 - и за ползвателя.

Чл. 7. (1) Участниците в строителството са длъжни незабавно да вземат мерки за спасяване на пострадалите лица, ако има такива, и за предотвратяване на по-нататъшното разпространение на аварията съгласно плана за безопасност и здраве, съответно съгласно плана за предотвратяване и ликвидиране на аварии.

(2) Лицата по ал. 1 са длъжни да вземат мерки за запазване на разрушените, повредени и деформирани части на строежа в положението им след аварията.

(3) Размествания на разрушените части до идването на техническата експертна комисия се допускат само ако това се налага за спасяване на пострадали лица или за прекратяване на по-нататъшното разпространение на аварията. Разместванията се отразяват в констативния протокол или се съставя отделен протокол с точното им описание.

Чл. 8. (1) При постъпване на уведомление по чл. 4, ал. 1 или ал. 4 органите на ДНСК съвместно с органите на общината (района) по местонахождение на строежа незабавно извършват проверка на място и съставят констативен акт по образец съгласно приложение № 2.

(2) Въз основа на констативния акт по ал. 1 началникът на ДНСК или упълномощеното от него длъжностно лице незабавно издава заповед, с която се разпорежда:

1. незабавно спиране изпълнението на всички видове строителни и монтажни работи (СМР), с изключение на необходимите мерки, предписани по реда на чл. 12, ал. 4;

2. незабавно обезопасяване на строежа и изпълнение на укрепителни мерки, съобразени с вида на аварията и предписани от квалифицирано правоспособно техническо лице, определено със заповедта, с оглед локализиране на аварията и недопускане увреждане на съществуващите сгради в същия имот (ако има такива), както и в съседните имоти.

(3) Заповедта по ал. 2 се връчва незабавно на заинтересуваните лица.

(4) Въз основа на уведомлението по чл. 4 в тридневен срок началникът на ДНСК или упълномощеното от него длъжностно лице издава заповед за назначаване на техническа експертна комисия (ТЕК), с която се определят съставът ѝ и срокът за съставяне на протокола по чл. 10, ал. 1.

(5) Техническата експертна комисия се председателства от представител на ДНСК. За членове на комисията при необходимост се назначават представители на органите по чл. 4, ал. 1. За членове на комисията се назначават и физически лица, притежаващи пълна проектантска правоспособност, които изготвят техническа експертиза за състоянието на аварирания строеж или на част от него.

(6) В комисията по ал. 5 не могат да бъдат включвани представители на строителя и другите участници в строителството по чл. 4, ал. 3, както и свързани с тях лица. Лицата по чл. 4, ал. 3 или техните представители са длъжни да присъстват при обследването на аварията и да предоставят на ТЕК всички строителни книжа и други

данни и документи, характеризиращи изпълнението на строителните работи и съответствието на вложените строителни продукти със съществените изисквания към строежите, а в случаите на строежи, аварирани вследствие на ново строителство - цялостната документация, в т. ч. за условията на експлоатация, режима на работа и поддръжката.

Чл. 9. (1) Техническата експертна комисия установява причините за аварията, като:

1. прави обстоен оглед, изяснява обстоятелствата, при които е станала аварията, изисква съставянето на чертежи, скици и фотоснимки; прави описание на авариралата и запазената част на строежа;

2. изразява становище по извършените проучвателни и проектни работи, по които е изпълнен аварираният строеж или част от него, и за тяхната годност и доколко установените пропуски и грешки са причинили аварията;

3. установява съответствието на строителните продукти, в т. ч. системи, комплекти, готови елементи, конструкции, изделия и детайли, със съществените изисквания към строежите и техническите спецификации, на които те съответстват, определени с Наредбата за съществените изисквания към строежите и оценяване съответствието на строителните продукти, приета с Постановление № 325 на Министерския съвет от 2006 г. (обн., ДВ, бр. 106 от 2006 г.; попр., бр. 3 и 9 от 2007 г.), и с одобрените инвестиционни проекти, за което изисква представянето на необходимите документи;

4. установява съответствието на вложените продукти със съществените изисквания и техническите спецификации, определени с наредбите по чл. 7 от Закона за техническите изисквания към продуктите (ЗТИП), на които вложените продукти съответстват, а за продукти извън обхвата на ЗТИП - съответствието с изискванията на съответните нормативни актове, за което изисква представянето на необходимите документи;

5. проверява изпълнението на СМР с изискванията на инвестиционния проект и на нормативните актове, в т. ч. по отношение на геометричните им размери и форми; установява допуснатите отклонения и ги сравнява с допустимите; изисква необходимите документи за качеството на СМР и актове за скрити работи; прави при необходимост контролни изпитвания, като определя местата за вземане на образци и проби от материалите или елементите на конструкциите, съоръженията, инсталациите, както и геоложки и хидрогеоложки проучвания;

6. установява действителните натоварвания в момента на аварията, метеорологичните и другите външни фактори, които подкрепя с документи от компетентни държавни и други органи, и определя въз основа на тези данни усилията в конструкцията, ако натоварванията са по-големи от приетите в проекта;

7. установява допуснатите по време на експлоатацията отклонения от нормите за техническата експлоатация на сградата или съоръжението и допринасянето им за аварията и изисква необходимите справки, обяснения и документи, водени по време на експлоатацията.

(2) Комисията има право да иска устни и писмени обяснения от участниците в строителството и ползвателите и да събира всички необходими доказателства за изясняване на аварията и причините за нея.

Чл. 10. (1) Техническата експертна комисия въз основа на техническата експертиза, изготвена от физическите лица по чл. 8, ал. 5, констатациите по чл. 9, констативния протокол по чл. 5, ал. 1 и констативния акт по чл. 8, ал. 1, съставя протокол за проучване на аварията по образец съгласно приложение № 3, включващ и задължителни предписания за ликвидиране на последиците от аварията.

(2) Неразделна част от протокола по ал. 1 са: техническата експертиза, скици, чертежи, изчисления, строителни книжа, актове и протоколи, съставени по време на строителството, снимков материал, протоколи със заключения и резултати от извършените изпитвания и измервания, свидетелски показания и др.

Чл. 11. За осигуряване на бързо и ефикасно отстраняване на последиците от аварията органът по чл. 8, ал. 2 може да дава допълнителни предписания и нареждания до заинтересуваните лица в съответствие с разпоредбите на чл. 221, ал. 4 ЗУТ, извън препоръките и предложенията на ТЕК.

Чл. 12. (1) Протоколът на ТЕК за проучване и документиране на аварията се съобщава незабавно на заинтересуваните лица от органите на ДНСК и може да се обжалва в 7-дневен срок пред органа по чл. 8, ал. 4. След изтичане на срока за обжалване протоколът на ТЕК се одобрява от началника на ДНСК или упълномощено от него лице.

(2) Началникът на ДНСК или упълномощеното от него длъжностно лице може да не одобри протокола на ТЕК за обследване на аварията и да назначи нова техническа експертна комисия в друг състав в 7-дневен срок от неодобряването.

(3) Предписанията, указанията и нарежданията по одобрения протокол на ТЕК са задължителни за участниците в строителството и/или за ползвателите в случай на авария по чл. 3, т. 3.

(4) Отделни мероприятия, които са неотложни съобразно характера на аварията, по решение на комисията се изпълняват веднага от определените от нея лица преди одобряването на протокола. Необходимите за изпълнение мероприятия се вписват от членовете на ТЕК в заповедната книга на строежа, а в случай че заповедна книга не е налице, необходимите мероприятия се предоставят на участниците в строителството в писмен вид, за което се уведомяват незабавно органите на ДНСК.

(5) За необходимите СМР, свързани с ликвидиране на последиците от аварията, се изготвя инвестиционен проект и се издава разрешение за строеж по общия ред, като в проекта се включват и изпълнените работи по ал. 4.

(6) Строителство, спряно със заповедта по чл. 8, ал. 2, може да продължи с разрешение на органа, който я е издал, след издадено разрешение за строеж по реда на ал. 5 и заплащане на дължимите възнаграждения на членовете на ТЕК и наложените глоби и имуществени санкции.

Глава трета.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 13. Който наруши тази наредба или не изпълни предписанията по одобрения протокол на ТЕК за проучване на аварииите, се наказва съгласно чл. 232, ал. 5 и/или чл. 233 ЗУТ, ако не подлежи на по-тежки наказания, предвидени в други закони.

Чл. 14. Въз основа на констатациите в одобрения протокол на ТЕК за обследване на авария на строежи органите на ДНСК по местонахождение на строежа или служителите в общинската (районната) администрация образуват административнонаказателно производство срещу виновните лица, а началникът на ДНСК или упълномощеното от него длъжностно лице налага глоби и имуществени санкции по реда на ЗУТ.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Деформация" е настъпила промяна във формата на строеж, на отделна негова част или инсталация - промяна на размерите, провисване, усукване, изкривяване и др.

2. "Значителна повреда" е деформация, в резултат на която строеж, отделна негова част или инсталация не може да изпълнява предназначението си и създава опасност за живота и здравето на хората, за нанасяне на увреждания на околната среда, на близкостоящи сгради, съоръжения и части от тях.

3. "Разрушаване" е настъпила промяна в местоположението на всички или отделни части от строеж или инсталация, в резултат на което строежът не може да изпълнява предназначението си.

4. "Обследване на авария" е проучване и документиране на авария от назначена техническа експертна комисия.

5. "Възложител" е лице по смисъла на чл. 161, ал. 1 ЗУТ.

6. "Проектант" е лице по смисъла на чл. 162, ал. 1 ЗУТ.

7. "Строител" е лице по смисъла на чл. 163, ал. 1 ЗУТ.

8. "Технически ръководител" е лице по смисъла на чл. 163а, ал. 1 ЗУТ.

9. "Лице, упражняващо строителен надзор" е лице по смисъла на чл. 166, 167 и 168 ЗУТ.

10. "Ползвател" е собственик или носител на ограничено вещно право.

Заклучителни разпоредби

§ 2. За изготвена и одобрена техническа експертиза възложителят изплаща на членовете на ТЕК възнаграждение.

§ 3. Наредбата се издава на основание § 18, ал. 1 от заключителните разпоредби на ЗУТ.

§ 4. Тази наредба отменя Наредба № 8 от 1987 г. за проучване на аварията в строителството (ДВ, бр. 77 от 1987 г.).

Приложение № 1 към чл. 5, ал. 1

КОНСТАТИВЕН ПРОТОКОЛ

За възникнала авария на ..... Г., в ..... часа
(ден, месец, година)
на строеж .....

(наименование, предназначение)

намиращ се в гр. (с.) (местност), община (район), област
.....
.....
.....

Днес, ... г., подписаните:

(ден, месец, година)

1. Възложител .....

(трите имена, длъжност, наименование на юридическото лице)

2. Ползватели:

2.1. ....

(трите имена или длъжност и наименование на юридическото лице)

2.2. ....

(трите имена или трите имена, длъжност и наименование на юридическото лице)

2.3. ....

(трите имена или трите имена, длъжност и наименование на юридическото лице)

3. Представител на общината (района) по местонахождение на недвижимия имот
.....
.....

(трите имена, длъжност)

4. Строител
.....
.....

(трите имена, длъжност, наименование на юридическото лице)

5. Лице, упражняващо строителен надзор
.....
.....

(трите имена, длъжност, наименование на юридическото лице)

6. Технически ръководител .....

(трите имена)

7. Лице, упражняващо авторски надзор по част "Конструктивна"
.....
.....

(трите имена)

8. Координатор по безопасност и здраве .....

(трите имена)

Съставихме настоящия протокол, с който установихме:

1. Описание на авариралния строеж (част от строеж)

.....
2. Обстоятелства, при които е станала аварията:

2.1. Природни условия (температура на въздуха, сила на вятъра, дъжд, натоварване от сняг, наводнения, свлачищни или сеизмични въздействия и др.)

.....
2.2. Експлоатационно състояние на аварирания строеж, вкл. описание на изпълнявани в близост до аварията строителни работи

.....
3. Предполагаеми причини и виновно поведение, довело до аварията

.....
4. Взети мерки за ограничаване на аварията, спасяване на пострадалите, ако има такива

.....
5. Съставени документи за аварията:

5.1. Фотоснимки ..... бр.

5.2. Скици на ..... - ..... бр.

5.3. Списък на очевидците, ако има такива (трите имена, адрес)

Приложение към съставения протокол - документите, съставени непосредствено след аварията, и други, имащи отношение към аварията.

Настоящият протокол се състави в 6 екземпляра.

СЪСТАВИЛИ:

1. ....

2.1. ....

2.2. ....

2.3. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

Забележка. При ползването на образеца да се вписват само онези точки, които са необходими за дадена авария.

Приложение № 2 към чл. 8, ал. 1

ДИРЕКЦИЯ ЗА НАЦИОНАЛЕН СТРОИТЕЛЕН КОНТРОЛ
РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ЗА НАЦИОНАЛЕН СТРОИТЕЛЕН КОНТРОЛ - гр. ....

КОНСТАТИВЕН АКТ № .....

Днес, ... г., работна група в състав:

1. .... - на длъжност.....
при.....

2. .... - на длъжност.....
при.....

извърши проверка на строеж:.....
.....,

....., намиращ се в гр.(с.).....,

административен адрес.....

кв. ...., урегулиран поземлен имот.....

Имотът е собственост на:.....

(трите имена и документ за собственост)

Строежът е собственост

на:.....

(трите имена/търговско наименование; дом. адрес/адрес

управление; съдебно решение)

документ за собственост или учредено право на строеж.....

Проверката се извърши в присъствието на:

I. УЧАСТНИЦИ В СТРОИТЕЛСТВОТО:

Строежът се изпълнява от:

Възложител:.....

(трите имена/търговско наименование; дом.адрес/адрес на управление;

съдебно решение; документ за собственост)

Строител:.....

(трите имена/търговско наименование; дом.адрес/адрес на управление;

съдебно решение)

Строителен надзор:.....

(трите имена/търговско наименование; дом.адрес/адрес

управление; съдебно решение)

Технически ръководител: .....

(трите имена)

Координатор по безопасност и здраве.....

(трите имена)

II. ПРЕДСТАВЕНИ СТРОИТЕЛНИ КНИЖА И ДОКУМЕНТИ:

1. ОДОБРЕН ПРОЕКТ.....

в т. ч. СЪГЛАСУВАНИ И ОДОБРЕНИ ЧАСТИ НА ПРОЕКТА.....

СЪГЛАСУВАНЕ С КОНТРОЛНИ ОРГАНИ:

2. Утвърден план за безопасност и здраве, в т. ч. планове за предотвратяване и ликвидиране на пожари и аварии и за евакуация на работещите и на намиращите се на строителната площадка.....

3. РАЗРЕШЕНИЕ ЗА СТРОЕЖ:.....

4. ПРОТОКОЛ ЗА ОТКРИВАНЕ НА СТРОИТЕЛНА ПЛОЩАДКА И ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ЛИНИЯ И НИВО:.....

5. ЗАПОВЕДНА КНИГА:.....

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРОЕЖА:

(точно описание на строежа - изпълнени строително-монтажни работи и достигнати нива)

Окомерна скица на разположението на строежа в имота.

IV. ДРУГА НАЛИЧНА ДОКУМЕНТАЦИЯ:

Предвид установената авария настоящият констативен акт е основание за започване на административно производство по реда на чл. 8, ал. 2 от Наредбата за обследване на аварияте в строителството за спиране на строителството.

Настоящият констативен акт се изготви в три екземпляра в присъствието (отсъствието) на посочения за извършител на строежа.

ПРИСЪСТВАЛИ НА ПРОВЕРКАТА:

1. _____ (.....)
2. _____ (.....)
3. _____ (.....)

КОНСТАТИРАЛИ:

1. _____ (.....)
2. _____ (.....)

Приложение № 3 към чл. 10, ал. 1

ПРОТОКОЛ

на техническата експертна комисия за станалата авария на ..... в ..... часа на ..... (ден, месец, год

строеж - част или етап....., находящ се в

гр. (с.) (местност), община (район), област.....

ВЪЗЛОЖИТЕЛИ.....

ПОЛЗВАТЕЛИ.....

СТРОИТЕЛ.....

ПРОЕКТАНТ.....

СТРОИТЕЛЕН НАДЗОР.....

ТЕХНИЧЕСКИ РЪКОВОДИТЕЛ.....

КООРДИНАТОР ПО БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ.....

ЗАСТРАХОВАТЕЛ.....

Комисията, назначена със заповед № ..... от ..... на ....., извърши ..... (ден, месец, година) (орган, издал запове

обследване на аварията през периода от ..... до .....

(ден, месец, година) (ден, месец, год

СЪСТАВ НА КОМИСИЯТА:

ПРЕДСЕДАТЕЛ .....

(трите имена, длъжност)

ЧЛЕНОВЕ: 1. ....

(трите имена)

2. ....

(трите имена)

При проучване на аварията присъстват:

.....
(възложител(и), ползвател(и), строител, проектант, лице, упражняващо строителен надзор, технически ръководител, координатор по безопасност и здраве, застраховател и др.)

По проучването на аварията беше установено:

I. По техническата документация

На комисията се представиха следните документи:

1. По проучване и проектиране.....

(инженерно-геоложки/хидрогеоложки доклад, одобрени проекти, план за безопасност

и здраве, разрешение за строеж и др.)

2. По изпълнение на строителството.....
(заверена заповедна книга, актове и протоколи, съставени по време на строителството, и др.)

3. Документи, съставени след аварията:.....

II. Констатации на комисията:

1. По проучвателните и проектните работи.....

(Дава се обоснована оценка за проекта и се посочват всички пропуски и грешки в проучвателните и проектните работи, както и спазването на нормите за проектиране на такива строежи. Дават се обосновани грешки, които имат принос за аварията.)

2. По изпълнение на строително-монтажните работи.....

(Дава се мотивирана оценка за съответствието на вложените строителни продукти със съществените изисквания към строежите, както и съответствието на изпълненото строителство с издадените строителни книги и др. Отбелязват се пропуските и грешките при изпълнение на строителството с мотивировка за приноса им, ако имат такъв, за аварията.)

3. Механизъм на аварията:.....

(описват се причините за претоварването на конструкцията (ако има такова) и състоянието на авариралата част или етап от него и разрушени елементи)

4. Щети от аварията:

4.1.....
(описват се щетите от разрушаването на строежа - етап или част от него, и повредени машини (ако има такива), съоръжения и материални ценности)

4.2. Човешки жертви .....
(брой)

III. Заключение на експертната комисия:

1. Комисията намира, че причините за аварията са:.....

2. Налице е (не е) виновно поведение.....

3. Предписания за ликвидиране последиците от аварията:.....

4. Неразделна част от настоящия протокол са следните приложения:

КОМИСИЯ: ПРЕДСЕДАТЕЛ: .....

ЧЛЕНОВЕ: 1. ....

2. ....

.....

Забележка. При ползването на образца да се вписват само онези раздели и точки, които са необходими за дадена авария. Могат да се добавят и други обстоятелства в протокола, които комисията намери за необходими.